

REDACȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL

Pe un an 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 "
Pe o lună 2 "Nr. de Duminică pe an 4
coroane.Pentru România și America
10 coroane.Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

ADMINISTRAȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERȚIUNILE

de un sir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oras și comitat 502.

TRIBUNA

Anul X.

NUMĂR DE DUMINECĂ

Nr. 49.

Patriotism.

De Ioan Slavici.

Domnul ministru de interne al regatului ungar, prea cumpenitul om de stat și propagator al ideilor emise de dl Aurel Popovici în cartea sa, le-a aruncat reprezentanților autorizați ai concetățenilor sei români vorba, că sunt lipsiți de patriotism, iar aceștia, simțindu-se jigniți, au protestat cu toată hotărârea contra acestei apostrofe retorice.

Mai mult trebuiau să facă.

Ce va să zică patriotism și cine e patriot?

În gândul tuturor oamenilor, care nu vorbesc alandala, ci-și dau seamă despre înțelesul vorbelor, pe care le rostesc, statele s'au constituit și sunt susținute cu mari jertfe pentruca prin asigurarea drepturilor fiecăruia dintre ceice le constituie să se mențină ordinea socială, fără de care nici bunăstarea individuală, nici progresul obștesc nu e cu putință.

Patriotismul dar, în înțelesul pozitiv și rațional al cuvântului nu e cestiune de convingeri, nici de sentimente, ci de fapte, și multă, chiar deplină dreptate a avut ministrul-președinte, când a zis: »Mi-e indiferent, dacă ne iubiți, ori nu.«

Dacă așa este, patriot e cetățeanul, care se supune legilor necondiționat, poartă sarcinile și aduce jertfele convenite fără de împotrivire, nu se ridică nici odată contra autorităților legal constituite și nu turbură or-

cuinea nici când e cuprins de legitimă nemulțumire... Are ministrul-președinte dreptate: e indiferent, dacă le face aceste cu dragă inimă ori cu repulsiune: vorba e să le facă.

Nu e dar patriot omul, care, punând mai presus de toate interesele sale particulare, se supune legilor numai când aceste îi sunt favorabile, refuză sarcinile și jertfele când li-se par grele, se ridică contra autorităților constituite când ele nu-i intră'n voie și se rezvrătește când e nemulțumit.

Acesta e adevărul, pe care dimpreună cu ministrul-președinte al Ungariei îl susținem și noi și toți oamenii, cari nu se perd în fraze retorice, și dacă acesta e adevărul, se pune întrebarea: Care sunt faptele pozitive și neîndoioase, în virtutea cărora prea avântatul ministru de interne al Ungariei s'a încumătat a pune la îndoială patriotismul concetățenilor sei români?

E ușor să fii patriot când toate-ți merg în plin și ai cu prisos parte de beneficiile vieții publice ale patriei, dar patriotismul ți-se pune la grea încercare când porți sarcini grele fără ca să ți-se dea în schimb și cuvenitele beneficii.

Românii din regatul ungar au în virtutea unei legi votate de parlamentul patriei lor și sancționate de monarhul lor dreptul de a se folosi de limba lor în viața comunală și în cea comitatensă, precum și la toate instanțele judecătorești, au dreptul de a-și chivernisi ei înșiși treburile bisericești și de a-și crea așezămintele culturale potrivit

cu trebuințele lor, îndeosobi școli de toate gradele, până chiar și-o Academie.

Au fost ori nu patrioți oamenii, care le-au recunoscut aceste drepturi și au creat o lege pentru asigurarea lor? A fost ori nu patriot monarhul, care a sancționat legea aceasta?

Ori ziceți că n'au fost, ori recunoașteți, că sunt niște turburători ai ordinii legale, deci dușmani ai patriei cei ce nu respectază legea, ba au chiar îndrăzneala provocatoare de a declara, că nici n'o vor respecta. Deoarece, fiind respectată legea, o mulțime de derbedei, care nu sunt buni de nimic, nu ar fi putut să fie dirigători ori judecători și în ținuturile cu populațiune românească, de dragul acestor paraziți, iar în interesul poporului maghiar, s'a călcat și se calcă legea, și Românii sunt osândiți a se bălăbăni cu dirigători, care nu le înțeleg limba, nu le cunosc obiceiurile și nevoile, îi batjocoresc în toate împrejurările și le sunt mai mult prigonitori decât purtători de grijă, osândiți a căuta dreptatea la niște judecători, cu care nu se pot înțelege și care nu sunt în stare să judece drept, iar copiii lor sunt până chiar și în școlile susținute din roadele muncii lor chinuți cu o limbă străină, oprți în dezvoltarea sufletească și încă de mici îndrumați spre o firească repulsiune față cu poporul maghiar, care nu e, la urma urmelor, vinovat de păcatele celor ce abuzează de încrederea și de simpatiile lui.

FOIȚĂ ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Premierea »Clopotelor amuțite«.

De Horia Petrea-Petrescu.

»Clopotele amuțite« ale lui Rákosi sună mereu, într'o dungă. După apariția romanului, după piesa teatrală, croită după acelaș calapod — o nouă fază: Academia maghiară premiază romanul.

Am cetit numai o scurtă notiță într'un jurnal. Se amintește — se putea altfel? — în motivarea premierii, rolul mare, educator, intențiile »nobile«, de cari a fost condus dl Rákosi Victor.

Să înzistăm și noi puțin asupra acestui fapt. Nu avem lipsă de »ura inversunată«, de care suntem plini totdeauna — după spusa »fraților« noștri din patrie, mai cu seama acum nu — când constatăm numai ceva și — și însemnăm la răboj din nou — dacă va mai fi un locșor gol.

Vă aduceți, de sigur, aminte de reprezentațiile furtunoase ale piesei »Elnémult harangok« — despre care e vorba. S'a jucat de vre'o câte-va ori în Oradea-mare. În Oradea sunt mulți români, mai cu seamă o mână de studenți — unii entuziaști, alții mai puțin entuziaști. În piesă își bate joc autorul de neamul nostru. Pentru ceice nu cunosc piesa, voui reveni mai jos. Tinerii noștri entuziaști au voit să dea expresie indignării lor în fața întregului auditoriu.

O clarificare. Să nu puneți demonstrația studenților noștri în categoria manifestațiilor studenților unguri din Pesta în potrița reprezentațiilor de »Café-chantant« nemțești. Aici e vorba

de o legitimă protestare contra insultelor aduse pe scena teatrului unui neam întreg.

Românașii noștri au fluerat, au strigat, au protestat — publicul a răcnit, a sărit, a mușcat, »Ud az oláhot!«, poliția a intervenit, cortina s'a ridicat din nou, s'a jucat mai departe, »popa valah« a beut, a jucat cărți, a batjocurit, a înjurat, a luat bani dela »Ligă« mai departe și publicul a aplaudat frenetic pe autor și pe artiștii unguri.

Numai mâna de studenți »trădători de patrie« și-a primit răsplata — dorgatoriu pe tabla neagră a universității, lecții de rector, pierdere de semestre, priviri piezișe dela camarazii lor »cu buze maghiare«.

Ca răspuns o venire triumfală a dlui Rákosi Victor în Oradea-mare, banchet, etc. etc.

Credeți D-voastră că s'a entuziasmat publicul de dragul calităților literare ale »Clopotelor amuțite«? Vă înșelați. Piesa e un țipet de alarmă: perdem terenul de sub picioare! Fiți cu ochii în patru! »Valahii« ne valahizează satele!

De ce să nu-i fie iertat unui scriitor a tracta și o astfel de temă? Mai cu seamă, dacă — de fapt — este așa, dacă a chema la luptă pe tovarășii tăi de principii e o datorie națională — patriotică? În toate timpurile, când s'au ivit cazuri analoge, s'au găsit scriitorii, cari au dat lezinea închiegării rândurilor. Că talentele au fost aproape toate de a doua mână — e altceva. N'aveți decât să vă informați de literatura germană mai nouă. O carte dintre cele mai cetite e »Das schlafende Heer«. (Armata, care doarme) de scriitoarea Clara Viebig.

Un țipet: Polonii nu se germanizează! Polonii

și au visurile lor deosebite, polonii așteaptă trezirea »armatei, care doarme«, trezirea armatei polone, care-i va duce la izbândă, la izgonirea »dușmanului«, — după o veche legendă a lor. Acesta este numai un exemplu din bogata literatură de propagandă națională. Așa își au francezii literatura lor de alarmă — cum a-și zice — referitoare la stările din Alsacia și Lorena (gândiți-vă la romanul și drama lui Haraucourt »familia Oberle«, care a avut succese în anii din urmă), așa mă prind, că o să aibă englezii și irlandezii și mai cu samă asupriții lui Bobricoff, locuitorii finlandezi.

Într'una ne-am înțeles — e aproape logic în urma celor experiate într'alte literaturi, ca și la noi să câștige teren o astfel de literatură.

Că vor fi și multe hiperbole în tractarea subiectului, este iarăși firesc. Scriitorii să n'aibă sentimente naționale? La orice caz vor fi mult mai senzibili decât ori care om de duzină. Asta o și pretindem dela un scriitor. Deci: sentimente naționale potențate. Așa se și agită masele publicului cetitor, așa și primesc ideile aruncate în public fermentul trebuincios.

Dar — și la acest dar trebuie să mă opresc mai mult. E o chestie elementară de bun simț să nu întortochiezi absolut totul: E dovadă de maturitate dacă întrebunțezi culori mai vii, dar nu postavul roșu al toreadorilor. Altfel dai vot de blam publicului tău, care nu pretinde a juca — în urma celor scrise de tine și aplaudate de dânsul — decât rolul unui taur »de Budapesta«, care trebuie împuns de multe ori ca să reageze.

Și aici greșește dl Rákosi Victor. De multe ori rădem cu multă poftă de glumele dsale de spi-

Cu toate aceste nici odată românii din regatul ungar n'au refuzat supunerea către legi, nici odată nu s'au ridicat asupra autorităților constituite, totdeauna au primit sarcinile și au adus jertfele cuvenite.

Prigoniți fără de milă, mii de români au fost nevoiți să-și părăsească patria, în care nu mai era loc pentru dânșii: nici chiar acești desmoșteniți n'au săvârșit fapte, în virtutea cărora li s'ar putea arunca fraților lor vorba, că sunt lipsiți de patriotism.

Multe sunt și mari și grele încercările, la care a fost pus patriotismul românilor din regatul ungar, și el a trecut prin toate încercările.

E deci firească repulsiunea, de care au fost cuprinși patrioții încercați, pe care românii i-au trimis în dieta ungară, și firească a fost și protestarea lor contra apostrofei retorice a mult interesantului conte.

Ei ar fi putut însă să facă și mai mult.

Fiind odată pusă cestiunea patriotismului, putea să profite de o atât de prețioasă ocaziune, ca să o lămurească în toată liniștea și se arate »sine ira et studio«, că lipsiți de patriotism sunt cei ce abuzează de putere ca să-și facă treburile particulare, cei ce refuză birurile și contingentul pentru oștire, cei ce nu se supun autorităților constituite, cei ce împedecă mersul regulat al vieții publice și sunt gata să se resvrătească îndată ce se face încercare de a nu-i mai lăsa să abuzeze de putere.

Nu e chestiune de rasă, ci de atavism această lipsă de patriotism.

Deprinși din neam în neam a trăi în belșug și pe nemuncite din roadele muncii sevârșite de alții, aceste odrasle scăpătate ale nobilimii odinioară atotputernice se simt nedreptățite când li se cere să respecte drepturile altora, și mai presus de toate nobilul conte, trăind ca melcul în găoacea lui, nu-și dă seamă de timpul, în care trăiește, și crede în adevăr, că abusând de putere și călcând legi, el serverște interesele patriei sale, și dușmani ai patriei sunt cei ce stăruie pentru respectarea legii.

O! reicher Graf und a me Seele!

Juriga la Curie. *Ca să mulțumească pe derbedeii kossuthiști, cari reclamaseră în Dietă, ca deputatul Juriga să fie arestat înainte de a se mai aștepta hotărârea Curiei, ministrul Polónyi a intervenit ca înalta Curie să decidă asupra recursului de nulitate înaintat de Juriga înafară de rând! Actele au și sosit la Curie și aceasta fără să aștepte până îi va veni rândul, a decis deja pertractarea apelatei lui Juriga pe 28 c.*

Inimosul deputat slovac văzând în asta o prigonire politică, prin avocatul său dr. Erdélyi (român!) a dat o rugare la Curie, arătând că n'ar fi demn pentru justiția țării să se facă unealtă în mâinile unui ministru prigonitor.

Divergențele de vederi în sânul partidului kossuthist. În sânul partidului kossuthist s'a ivit de 2—3 zile o interesantă și serioasă divergență de vederi. Deputatul Baross János, într'un discurs pe care l-am semnalat, a preconizat niște idei cari se află în contradicție directă cu tradiția democrată a partidului. El a cerut menținerea așezământului bunurilor de mână moartă cu condiția ca ele să fie mutate de pe șesul Ungariei locuit de unguri în ținuturile muntoase ale Ardealului locuit de români și ale nordului țării, locuit de slovaci. În felul acesta neamul unguresc ar avea un câștig îndoit: mai întâi ungurii locuitori pe șes vor căpăta pământuri și emigrarea va înceta, sporind populația ungurescă, al doilea: elementele nepatriotice, românii și slovacii vor perde din pământuri și ajungând în situație atârnată de unguri vor fi mai plecați ideii de stat.

Acestor idei se împotrivesc toată tradiția, tot caracterul și neutralitatea partidului kossuthist. Mai acum vre-o câți-va ani, partidul, pe atunci în opoziție, înaintase în acelaș timp vre-o cincizeci de moțiuni, toate în sensul desființării bunurilor de mână moartă. Baross mai preconiza ideea dreptului de moștenire al celui dintâi născut, primogenitura. Măsura aceasta singură, spunea el, va fi în stare să pue capăt siste-

mului de un copil, atât de general între ungurii de dincolo de Dunăre.

Ideile lui Baross au fost întimpinate cu cele mai violente protestări din partea membrilor mai bătrâni ai partidului. Ugron Gábor și Justh Gyula, președintele camerei, au protestat în tonul cel mai violent pe culoarii și în clubul partidului. Pentru ei, ideile acestea sunt o pângărire și lăpădare de trecutul partidului. Tineretul însă se află mai mult pe partea lui Baross. În presă discuția urmează înainte. Era lucru firesc ca »Budapesti Hirlap« care preconiză de mult aceste idei în interesul idealului împărăției ungurești cu 30 de milioane de unguri, să ia partea grupului tinăr din partidul kossuthist. »Bud. Hirl.« are remarcabilul curaj de-a spune pe față că ideile democate pentru partidul kossuthist au fost un simplu mijloc, un pedestal pentru a ajunge la putere. Acuma când partidul a ajuns, trebuie să le lapede.

Interesul unguresc, național, cere ca partidul să revie asupra acestor idei democate, ruginite și să adopte altele. Aceasta o cere că intresul »țării« față de naționalități. Nu se poate face, zice numitul ziar o politică radicală într'un stat poliglot. Deci partidul trebuie să devie conservator în privința aceasta.

Nu ne miră acest apel direct la părăsirea vechilor principii. Dar să reținem aceea că nuanța mai tânără, mai nouă a partidului kossuthist devine direct reacționară, reacționară numai din interes în contra naționalităților. Este o nouă primejdie care să adaugă la cele vechi și ne amenință pe terenul economic.

Lupta în sânul partidului este încă surdă dar poate izbucni pe față și cred că triumful și aici, ca ori-unde, este al tineretului.

Petrecere în Dietă.

De câteva zile în Dietă se desbate bugetul ministrului de agricultură. E vorba de sărăcia oamenilor și cum s'ar putea îndrepta lucrurile.

rit, de multe ori înțelegem pe deplin unele calități literare ale dsale — aici însă, dl Rákosi Victor a greșit

Că dl Rákosi vrea să descrie stările anormale dela noi (își trage oala la foc) — e firesc. Nu ne așteptăm să proclame »Dákorumánia«, cum ne-o pune dlui în gură.

Că înzistă asupra calităților îngeresti ale preotului ungar, e iarăși natural. Dlui nu și-a luat nici când osteneala să citească în sufletul »popii« și »dascălului« nostru — deși e rușine a vorbi despre cineva fără a-l cunoaște cu deamăruntul. Că descrie poporul nostru ca pe un neam, credul, naiv, prost, lipsit de orice calitate sufletești mai elevate — transit! S'a procopsit neamul nost încă cu un dușman, pe lângă cei o sută și o mie. Dar că dl Rákosi n'a avut chiar nici atâta bunăvoință să aducă pe scenă un românaș cu o inimă mai domoală, cu o căutătură mai blândă, cu o dragoste față de »adevăratul« ideal național — cât e negru sub unghie (se vede, că dl Rákosi e negru de tot față de națiunea sa!) — asta nu este de iertat.

Și vedeți — chiar din punct de vedere estetic — teoria practică în romanul și drama dlui Rákosi este ridiculizată de mult.

»Ce naiba!« își spune cetitorul — dacă nu e maghiar din creștet până'n tălpi, — »asta nu poate fi așa! Oamenii ăștia nu fac altceva decât mânăncă, joacă cărți, bat de stâng, injură ca la ușa cortului, se înșeală unii pe alții, se îndoapă cu bani dela »Ligă«, urlă »Deșteaptă-te Rumun!« și se scaldă în șampania câștigată prin tradarea de patrie. Tot negru'n negru. Nici o licărire de muștrare de cuget, nici o frunză verde într'o pădure de uscături.

Și cam are dreptate cetitorul, care-și zice astfel. Teoria dlui Rákosi să o ducem și mai departe. Pe popa d-sale — preot calvin — îl îndoapă ca pe o găscă bună de sărbători ovreiești, cu grăunțele cele mai scumpe. Numai mărgăritare și diamante. E bun, e milostiv, e iubitor chiar față de dușmanii sei, e orator escelent — îi pune pe gânduri chiar și pe niște lorzi englezi — e patriot dela roată, e cumpătat în dragostea de o »valahă« — o figură ștearsă româncea asta, fata popii »valah«, de-i plângi de milă — e idealist dela cătăramă și moare trăgând clopotele bisericii părăsite de credincioși în noaptea învierii, când vede biserica popii român plină de credincioși de-ai sei, momiți de vârcolaci și alte credințe deșarte, de ortodoxismul strâmt al urgisitului neam românesc. Vedeți — o figură ideală. A la bonne heure. Așa să fie un adevărat patriot — să tragă clopotele până nu mai poate — chiar cu rizicul să i-se prăbușească turnul bisericii pe el, cum o pătește părintele calvin.

Dar ce e fals, ce e revoltător, e ura înversunată față de un neam, care-și apără cu aceeași dreptate avutul și existența sa națională cum și-au apărat-o și maghiarii de atâtea ori pe timpul dominațiilor streine. Domnul Rákosi vrea să fie scamator sau se crede Cristos la nunta dela Cana.

Am cunoștință, că anii trecuți vroia unul dintre fruntașii noștri să ceară dlui Rákosi dreptul de traducere în limba românească. Limba noastră nu s'ar fi revoltat, a suferit ea și până acuma, vai, atâtea, dar neamul nostru ar fi câștigat puțin — ar fi răs din baierile inimei de felul cum e descris în paginile dlui Rákosi.

Ar fi văzut cum preotul calvin își cere în Cluj o parohie »expusă«, între naționalități, cum se scandalizează de manifestația noastră de pe timpul memorandumului, cum vede pe români, »popi și dascăli«, bând cu oamenii »Ligei« șampanie și cântând cât îi ținea gura cântece anti-patriotice, ar fi fost de față la o adunare generală a »Asociațiunii«, unde se petrece iarăși o orgie contra ideii de stat cu advocați, medici și preoți în frunte, ar fi petrecut și pe dinaintea casei comitatului, unde — risum teneatis — preotul calvin e dăscălit din partea »fispanului« (comitelui suprem) ungar, că trage la îndoială patriotismul popii valah și l-ar fi zărit cum se duce pușcă preotul meu în sat și cum trage clopotul într'o dungă, singur, în puterea nopții, căci nu i-a rămas altceva de făcut.

Parcă văd cum suspină cetitorul ungar din ungurime punând cartea la-o parte: »Sărmanii noștri frați! Cât trebuie ei să sufere!«

Și aud aplauzele entuziaste ale galeriei, și ale balcoanelor când popa valah e batjocurit în port și în vorbă.

Precă român! Tu, care ai suferit atâtea, de-ți-se poate înmuia reverenda ta în lacrămile curse într'o zi din ochii neamului tău, tu, care ai slujit neamului cu biblia și cu tot sufletul tău suferind martirul înmiit — ascultă și aplauzele acestea, n'ai de ce să te rușinezi, nici de ce să înroșești.

Și »Academia maghiară« găsește de oportun să premieze — în timpurile noastre mai cu seamă — o astfel de operă. Marii oameni de litere și de știință, unde-și au scaunele lor și Schillerii, Kanții și Shakespearii magharilor, toți maghiari echivalenți cu numele de mai sus — marii învățați ai instituției subvenționate și sprijinite și din

Mai alaltăeri fostul liberal, azi *kossuth-ist*, deputatul Baross János a cerut între altele, să se facă o lege în virtutea căreia averea (pământul) să nu poată fi împărțită între frați, ci fratele mai mare să moștenească tot. A cerut de asemenea măsuri împotriva românilor: noi să fim opriți adică a mai cumpăra pământ.

O năzdrăvănie mai mare nici chiar în Dieta unguerească nu se poate cere.

În ședința de Mercuri a Dietei a vorbit socialistul (ovreu) Mezöfi. A zis, între altele:

— Azi deja două milioane de jugăre de pământ e în mâna străinilor; aceștia nu mai vin să ocupe țara cu arma...

Zboray (întrerupând): Ci cu fluerița! (răsete). Mezöfi: Jumătate din pământul țării este în mâna a 20.000 proprietari mari. Ar trebui desființate latifundiile (averile mari).

Zboray: Vorbește mai bine împotriva idivilor, pentru că aceștia au deja mai mult pământ decât magnații!

După cum vedem, petrec bine »părinții patriei«, și când îi ia gura pe dinainte, ni meresc să spună și câte un adevăr.

Pentru cultura română.

Expozeul lui Apponyi. — Vorbirea lui Goldiș.

— Ședința dela 14 Dec. a Dietei. —

Terminându-se cu discuția asupra bugutului agriculturii, în ședința de azi si-a ținut expozeul ministrul de culte și instrucțiune publică Apponyi.

După ce arată ce are de gând să facă pe teren bisericesc (să ușureze soarta bisericeii calvine, împărțind-o de însemnate ajutoare) și să ducă spre rezolvare autonomia bisericii catolice, trece la afacerile școlare. Arată că sunt mari greutăți la mijloc. În 1904 nu umblau la școală 337.000 copii obligați de școală. Pe Alföld, între unguri deci, sunt o mulțime de sate fără școli. Ar trebui deci 4000 școli și 4000 învățători.

Sunt apoi de sporit plățile învățătorilor, cea mai mică plată să fie de 1000 cor. Soarta învățătorilor de stat vrea s'o regu-

banii statului. deci ai muncilor mânilor, valahilor» ăstor canibali, laudă și încoronează o astfel de scriere, care, — să fim sinceri — pune toporul în mâna maghiarilor și le strigă în urechi: Da-ți, da-ți, că nu-i păcat!

Academie maghiară — te-ai încoronat pe tine însă-ți!

Nouă nu ne rămâne alta decât să însemnăm la răboj încă o dungă, care vrea să zică: »Academia maghiară premiază pe prim-redactorul Rákosi dela »Budapesti Hirlap« pentru un roman scris în contra noastră. Mai zilele trecute am însemnat. (vai, pentru a cătea oară?) presa, autoritățile, ministrii, casa țării ne batjocuresc. De ce să nu fie și Academia în societatea asta?

H A Z.

Intre ucenici.

— I.: Și cum trăiești cu domnu-tău?

— II.: Cu domnu? Bine! Numai cu doamna...

— I.: Ce-i cu doamna?

— II.: Cu ea trăiesc cam rău. Eu m'am săturat de ea, dar' ea nici odată nu m'a săturat pe mine.

Se cunoaște pe sine.

A.: Frate dragă, te rog împrumută-mă cu zece coroane.

B.: Nici-odată!

A.: Și tu zici că-mi ești cel mai bun prietin și că eu ăș al doilea »eu« al tău?

B.: Tocmai așa, dar eu mă cunosc pe mine și de aceea eu mie nici-odată nu mi-aș da nici un crucer împrumut, iar' tu îmi ești drag ca mine însumi!

leze astfel, ca ei s'ajungă până la 2600 cor. plată.

Învățătorii confesionali vor primi însă ajutorul de stat dacă vor adopta programul de învățământ impus de guvern și cărțile aprobate, și dacă începând cu clasa a patra primară aritmetica, geografia, istoria și drepturile politice se vor predă în limba unguerească. (Aplauze prelungite.) Dacă școlile nemaghiare vor urma să formeze o cetate izolată în sânul statului, îndreptată împotriva năzuințelor statului, atunci noi nu vom căuta să ajutăm și să sprijinim această cetate, ci vom căuta s'o dărâmam. În luna lui Ianuarie sau Februarie voi prezenta un proiect de lege în care voi preciza condițiile în care vom da ajutorul de stat. Voi face politica mea față de naționalități în concordanță cu ideile desfășurate de contele Andrássy. Statul va căuta să facă cetățenilor de altă limbă cu puțință de-a învăța limba statului fără a-și neglija cultura lor națională.

Vorbește pe urmă despre desvoltarea azilurilor de copii (Kisdédovó), și spune că va înființa 50 de noi posturi de inspectori școlari. Școlile secundare trebuiesc cultivate în chip intensiv. Spune că planul pentru înființarea a celei de-a treia universități este gata, dar locul unde ea se va face se va arăta numai pe urmă. Va înființa o academie de pictură Toate chestiunile le va rezolvi în senzul național. (Aplauze prelungite.)

Vorbirea lui Vasile Goldiș.

Îndată după Apponyi a vorbit deputatul român Vasile Goldiș. Întâi de toate face constatarea că în ministerul de culte afacerile confesionale sunt date în grija unor funcționari, cari nu cunosc treburile, nu cunosc firea și gândul neamurilor ale căror afaceri sunt chemați să le rezolve. Ar dori ca dintre trei milioane de Români ministrul să aleagă unul și să-l pună în fruntea secției afacerilor gr.-or. române din minister.

Arată că Românii gr.-or. sunt 1,738.896. Să vedem însă, cum ajută statul această confesie cu numeroși credincioși. Noi, românii, primim cu totul 200.000 cor. Ungurii reformați primesc însă 3 milioane, de zece ori mai mult decât s'ar cuveni în raport cu numărul lor. Arată că arhidieceza sibiiană primește 50.000 cor., dieceza Aradului 30.000 și cea dela Caransebeș 18.000. Va să zică o biserică mare românească abia primește cât li-se dă Ovreilor (cărora li-se dă 92.000 cor.) și mai puțin de cât li-se dă celor 68.551 Unguri unitari (acestora li-se dă 115.800 coroane ajutor).

Dupăce dovedește cât de exclusivi sunt Ungurii și pe teren cultural, își exprimă dorința să se dea și în Ungaria curs liber ideilor mari și generoase cari domină în apus.

În luptele naționale am fi scutiți atunci să se folosească împotriva noastră alte arme decât ale adevărului și științei.

Spune că îndeosebi instrucția dela universități lasă mult de dorit. Cu citațiuni din »Budapesti Hirlap« arată că universitatea a ajuns un fel de grad de unde profesorii încearcă a-și face carieră politică, intrând întâiu în Dietă și apoi d'acolo se îndreaptă spre ministere: spre secretariat de stat și chiar spre fotoliul de ministru.

Lovind fără cruțare în învățământul universitar, care trebuie reformat, și în profesorii d'acolo (despre cari numitul organ maghiar scrisese, că cel puțin a treia parte ar trebui dați afară), Markos Gyula strigă, că asta e denunciare înafară!

Președintele îl îndrumă la ordine și Goldiș continuă a biciui păcatele universităților maghiare și descrie nivelul coborât al celor ce es din aceste înalte școli cu orizont îngust.

Fiind că e vorba de a treia universitate, recomandă ministrului Apponyi orașul Arad. (Barabás întrerupe zicând: Asta o aprob și eu!) Orașul acesta, Golgota cu durerea sfântă, și așa a fost neglijat de guvernele trecute, cel puțin guvernul zis »național« să-i poarte grije.

Celelalte orașe în combinație (Pojonul, Kassa) sunt le periferie, Seghedinului i-s'au dat destule

(întreruperi: Da, statuia lui Tisza!), e rândul Aradului acum. Indică și locul unde să se ridice nouă universitate: în cetate, care va fi legată cu un pod de fer cu orașul.

Mai arată aglomerarea mare a ovreilor la școlile medii (unde formează 25%) și la universități (unde formează 55% din suma totală a studenților). Dacă asta așa va urma, să nu se mire nimeni de frecările confesionale, cari devin tot mai intensive.

Partidele maghiare au ascultat marea vorbire a deputatului român cu atențiune, iar deputații naționaliști au felicitat călduros pe colegul lor, care atât de norocos a deschis discuția la bugetul cultelor și și-a ridicat cuvântul în favorul confesiunii gr. or. române, și în general, pentru cultura noastră națională.

Discuția la Mesaj în România.

Răspunsul la mesaj s'a votat Mercuri în Cameră fără nici o discuție. S'au făcut următoarele declarațiuni:

Declarațiunea dlui P. P. Carp. »Față cu starea sănătății suveranului, pentru a căruia grabnică însănătoșire adresăm rugi călduroase, opozițiunea conservatoare nevoind să turbure liniștea de care are nevoie suveranul printr'o discuțiune prin care parlamentul intră în contact direct cu coroana, nu va lua parte la dezbaterea adresei.

Respectuoasa rezervă ce ne impun împrejurările față cu Coroana, nu ne vor împiedeca ca la timp să discutăm toate actele guvernului.

Declarațiunea dlui Em. Costinescu. »Țara trece printr'o grea încercare. Regele, suveranul iubit și glorios, pe care l'am văzut la muncă timp de patruzeci de ani, e bolnav. Adresăm rugi ferbinți pentru grabnică însănătoșare.

Opozițiunea liberală pătrunsă de grijă și respect față de Coroană, nu va lua parte la discuțiunea mesagiului, rezervându-și dreptul ca pe altă cale să-și ezercite controlul seu față de guvern.

Răspunsul dlui G. Gr. Cantacuzino. Președintele conziliului a relevat prin următoarele cuvinte ambele declarațiuni:

»Unitatea manifestațiunii de respect și venerațiune către suveran, a căruia însănătoșare o dorim înțreg neamul, dovedește iubirea și profunda venerațiune a tuturor fruntașilor politici față de augustul suveran, a căruia domnie de 40 ani a fost spre mărirea României. Iar pe de altă parte pune în evidență progresul îmbucurător al moravurilor noastre politice.

»Dacă suntem despărțiți după păreri politice, asupra ideii monarchice și a iubirii de patrie, suntem strânși astăzi toți românii la oaltă. Doresc ca exemplul fruntașilor politici să fie de folos luptru civilizație și progres și să înlocuiască pentru totdeauna luptele de incriminare, căci numai astfel putem merge spre glorie și mărire«. (Aplauze prelungite.)

Ultime știri.

Primejdia preoților din Franca. Paris, 13 Decembrie. Papa a protestat la puterile europene, contra procedurii Franței, față de biserică.

Toate autoritățile bisericești s'au mutat din localitățile lor și în biserică nu mai țin slujbă dumnezească.

După stările ce domnesc acum în Franța se prevede o luptă crâncenă.

Autoritățile statului pedepsesc pe toți preoții, cari vor îndrăzni să se roage lui Dumnezeu fără învoirea lor.

Disolvarea Reichstagului. Berlin, 14 Decembrie. În ședința de ieri a Reichstagului Bülov a vorbit 1 1/2 oră, căutând a îndupleca partidele să voteze bugetul pentru colonii. Centrul, liberalii și socialiștii au votat însă contra și astfel Bülov a rămas cu 5 voturi în minoritate. El s'a sculat atunci și a scos din buzunar decretul prin care Impăratul disolvă Reichstagul. Agitație nemai pomenită a cuprins partidele.

Cronică teatrală

București, 20 Nov. v. 1906.

În sfârșit un premier.

Foarte, nu ar trebui să mă bucur de asta. Aci, un premier înseamnă de obicei căderea și atunci prima reprezentație e totodată și ultima. Ori, mai rar, înseamnă învingere, și atunci schimbă-ți capul în toată ziua, dacă nu vrei să nu fii lipsit de teatru, căci luni de zile n'o să cetești pe afișe altceva, chiar nimic, decât iară și iară aceeași pieză, învingătoare, suportabilă și rentabilă. Așa s'a făcut bunăoară în stagiunea trecută: un sfert de an »Stingerea«, alt sfert de an »Manasse«. Altceva nimic. Și o crudă ironie, câtă vreme prăpădesc eu pe-aici, nici o singură dată nu vin la rând, să apuc a le vedea și eu.

Premierul de acum pare a fi norocos. Norocos în ce privește »susținerea« lui de către publicul, care pe semne nu vine la teatru pentru a-și îndestuli un gust, ci pentru a afirma gusturile sale, ce-s cam mofturoase uneori. În ce privește valoarea lui *absolută*, nu se poate numi nici pe de jumătate așa de norocos.

Îl »chiamă« Gemenii, poem dramatic, și se mândrește a fi scris de un dl Teodor Dan Cercez. Infățișează o întâmplare misterioasă, de bazme, pe pământ românesc, cu figuri luate din istoria neamului nostru. Povestea-i asta:

În timpuri nehotărâte, pe locuri neștiute, era odată un tânăr și voinic Domn, înconjurat de strălucire, de iubire și de durere. Strălucirea îi venea dela supușii îndestuliți și dela mândria sa căruia toți bucuroși se închinau. Iubirea îi venea dela soția blândă dar cam trecută, pe care el nu o mai iubea, și dela o damă de curte (așa ceva o fi) la care el ar ținea cu mult mai multă inimă, dacă nu l-ar încunajura, precum spusese, și durerea, durerea după fratele său, gemen, *un alter-ego al lui*, a cărui prezență îi făcea mult năcaz, dar al cărui îndepărtare, acum de 10 ani, îi face și mai multă obidă. Jolea, așa se chiamă Domnul, are un dor nestăpânit pentru frate-so Micrai, un dor amestecat cu teamă, un dor fără căpătâiu și fără răspuns la întrebarea cauzală, — sentiment cât se poate de nehotărât. Și mai puțin plastică chiar fără vlagă, este situația, purtarea înlăturatei Domnița Rala, față de străina Ruxanda. Iși dă seamă de halul în care se află, noi însă așa de greu înțelegem ce vrea ea, și ce o îndeamnă.

În actul doi — scenăria tot așa de frumoasă — rățacitul alter-ego Micrai vine acasă, mânat de un straniu dor, plin de teamă, se întâlnește cu obidita Domnița, își destăinuiesc amândoi durerile inimii, și prin asemănarea-i fatală, plimbându-se cu Domnița, dă prilej Ruxandei să creadă că iubitul ei Jolea a părăsit-o, s'a întors iar la soția lui credincioasă.

Zbuciumata Ruxanda — în al treilea act învinează de moarte pe Jolea, tocmai când acesta, vestit fiind înainte, așteaptă cu neastămpăr întâlnirea cu fratele seu. Înveninatul moare, iar Ruxanda, care nu știe nimic de *taina gemenilor*, văzând apropierea lui Micrai, crede că e năluca răzbunătoare a celui ucis, și la vedea asta e cuprinsă de furiile nebuniei. (Scena cea mai frumoasă și zguduitor, admirabil interpretată de d-șoara Voiculescu.) În fața cadavrului, fratelui mult dorit, și Micrai cade mort. Lăsarea cortinei acopere tot câmpul acesta de nenorociri fatale, ciudate.

Nu trebuie să fi istoric numai decât ca să poți spune cât de puțin are comun afară de forme, lumea asta cu lumea trecutului nostru. Și nu trebuie să fi numai decât dramaturg ca să poți spune cât de puțin concentrată, cât de puțin omească, este, și »firul roșu« cât de mult îi lipsește, pentruca să poată fi numită pieză de înaltă valoare dramatică, »Gemenii« scris de dl Cercez. Momentele adevărat dramatice, un șir tot mai des de schinteieri până la izbucnire, sunt înlocuite de întâmplare, de fatalitate și de tânguiri neputincioase, lirice. Nelămurirea, caracterizează pieza în toate privințele, și asta-i mare păcat. Are însă că-

teva însușiri — versuri frumoase, duioșia, jingășă, arătarea — cari suplinesc, până la un timp, celelalte calități, interne, pe scândurile unui teatru începător. Cum ar fi, de pildă, al nostru din Ardeal.

Este interesantă lupta ce s'a dat pe lângă această pieză. Critica a fost »cruțătoare« (și asta-i mai rău decât cruzimea!) față de ea, majoritatea publicului strâmbă din buze, nime nu-i entuziasmat și teatrul e totuși plin. Îl umple numeroasa elită bucureșteană, în care a intrat și autorul, și care face caz de solidaritatea clasei, dacă e vorba să se ajute la triumf o operă scrisă de unul de-al lor, fie și cu »barbar« subiect »național«. De tot interesant! De aceea pomeneam de gusturi, de mofturi și de afirmarea lor, în loc de îndestulire a celor »sufletești«.

Mai are un noroc piesa: Se reprezintă totdeauna după »Cărăbușii«, o traducere din franceză, comedie ușoară, care de trei luni de zile tot ține afișul — zugrumat. Abia după ora 12 scapă publicul.

Dintre actori, Ion Petrescu, o slugă bătrână credincioasă, și d-șoara Voiculescu, în scena arătată, sunt buni.

Va fi o lună de când o trupă italiană urmează cu executarea (pe ghilotin!) a celor mai renumite opere. Din când în când se mai adaugă la ea câte-o celebritate (celebritate de afiș), încercându-se în chipul acesta a se ademini publicul renitent. Acesta, mai rău, dar tot mai vine — ca să aplaude *cu înfeles* pe cei câțiva români cuprinși nu știu cum și ei în trupa streină. Dacă nici acest fapt n'o să îndemne la înjghebură opera române, nu știu ce să cred despre noi. S. Dan.

România Jună.

Primim următoarele spre publicare:

Viena, în 11 Decembrie 1906.

Onorat public Românesc!

De un timp încoace ne-a surprins puțin plăcut prin ziare, ba chiar și reviste unele observări nemeritate despre »România Jună« din Viena, cari ar putea eclipsa într-o câtva vază societății noastre câștigată prin o nobilă luptă de treizeci și opt de ani — dacă am mai întârzia cu lămurirea onoratului public românesc doritor desigur și de informații autentice în privința aceasta.

Câte nu le mai vorbește și lumea! Astfel se răspândise chiar faima, că în mijlocul nostru s'ar afla membri ai întrunirii academice »Bucovina« din Cernăuț, cari ar avea de gând să schimbe aparența societății noastre social-literare, introducând obiceiuri străine, sau chiar nelegiuirea de-a apuca sabia contra fratelui, și cari ar cuteza să profane umbrele lui Alexandri, Eminescu, Sion și atâtor alți mari români, cari și-au luat dela noi sborul și cari veghează ca cea mai sigură garanță asupra viitorului »României June«. De acești români dubioși cu tendinți particulare nu se află nici decum — și nici nu pot fi tolerați când-va în sinul societății noastre, care primește cu brațele deschise români din toate unghiurile, spre a le împărtăși sacral foc al adevăratului românism, împlinind astfel în parte un vis de-al nostru. De-au și fost mici divergențe de idei între unul sau altul, ceea ce nu e exclus între tineri emoționați, cu păreri și influenți diferite, acum a constatăm cu bucurie că spiritul nemulțămirii a dispărut cu totul în momentul când membrii doritori de pace și bună înțelegere și-au pus încrederea în oameni, în ale căror tactică și putere de cuvânt se razimă frățietatea dintre membri și apărarea lor în afară față de străini.

Cu vie satisfacție am putut saluta în seara din 9 Decembrie a. c. numeroasa colonie română din Viena, care a contribuit din reputeri la splendida reușită a primei conveniri sociale, căreia îi va urma tradiționalul din ajunul anului nou. Con-

sidere deci onoratul public aceasta ca o dovadă eclatantă, că »România Jună« e și acum la înălțimea sfintei ei chemări, propagând concordia între frați; căci colonia Română din loc formată din români cu nume cunoscut și trecere știe mai bine, ce se întâmplă la sine acasă.

Priviți deci, vă rugăm, cu aceiași ochi blânzi și încrezători spre noi! căci vom dovedi, că suntem tineri cu voință și entuziasm, cari vor sângera pentru același ideal — cu un gând și o dorință conform devisei noastre:

Uniți-vă în cuget,
Uniți-vă 'n simțiri.

Comitetul »României June«

Între cei-ce au dat știri despre »spiritul cavaleresc« ce domină pela societate, suntem și noi. Ne și simțim datori deci să arătăm de ce și pe ce bază. Și asta mai bine se vede din scrisoarea ce primim chiar azi dela corespondentul nostru din Viena, care între altele zice:

Intențiunea noastră, a celor puțini ce am trimis știrile respective în public, nu a fost însă aceasta, ca adecă să le dăm prilej să astupe totul, ci dimpotrivă: noi am voit ca pătrunzând acele știri la urechile oamenilor competenți, aceștia să-și ridice vocea lor contra acestor năzdrăvani duelgi.

Dl Popescu, care fusese un student în Cernăuț și membru în soc. »Bucovina«, în decursul anului trecut a dovedit că-i primejdios din cale afară: în fie care zi aproape se auzea de bătă între el și studenții români din soc. »Junimea«, pe cari îi provoca mereu. După aceea a venit încoace și s'a purtat relativ bine până la o discuție purtată cu dl Ghiță Pop în ziarul membrilor, care a sfârșit cu niște cuvinte vrednice de un academic și om cult, se înțelege: din partea dl Popescu. Anul trecut însă s'a ciondănit cu 3 membri »dubitând în demnitatea lor de a sta într-o soc. academică« — pe doi dintre ei i-a pus înaintea unui juriu și n'a putut dovedi acuzele.

După aceea a urmat duelul aceluiași Popescu cu vice-preș. soc. dintr-o pricină care atingea numai societatea. L'a și ciuntit pe acesta, iară când a venit să-și ia pedapsa în plen, i-a băgat în boale pe toți, că-și va »trage consecințele« dacă va fi pedepsit. Așa deci n'a îndrăznit nime să propună pedepsirea, ori eliminarea acestui element de discordie din soc. Anul acesta, dela început a provocat iarăși la duel pe doi studenți români, iară secundanții lui pe alți doi și aceasta a umplut paharul, nouă ni-s'a sfârșit cu răbdarea. Ținta noastră e să scăpăm de acest om cu care nu există bună înțelegere nici împăcare pentru care pledează membrii emeritați și onorari. El nu poate fi liniștit. (Am uitat să amintesc că tot anul trecut a venit în conflict cu dl Cuparescu de aici, batjocorindu-l într-o scrisoare și pe acesta) cu »chestiile lui de onoare« (se aninase de președintele din anul trecut), a zădărnicit ori-ce activitate în sinul soc. De aici veți vedea că nu am mințit noi cei ce am scos în vileag păcatele, și vrem înlăturarea lor, nu astuparea.

Rugăm acum frățeste pe toți, să fie pace și să nu lase în societate stăpânire elementelor cari provoacă, căci de soartea societății toți sunt responsabili și nici »România Jună«, nici în genere, ori ce societate românească nu se încheagă prin cultivarea duelurilor, ci prin întrecere în munca înălțătoare culturală!

Din Valea-Almajului.

La 28 Noemvrie a. c. s'a ținut în Bozovici alegerea unui membru la congregațiunea comitatului nostru Caraș-Severin, din Lugos, pentru care scop de timpuriu stăpânii noștri se îngrijiseră

ZIEGLER AGOSTON,

(proprietarul firmei ZIEGLER FERENCZ),
bandajist academic, furnizorul curții regale,
atelier de instrumente medicale-chirurgicale — UJVIDEK.

Pregătesc tot felul de instrumente medicale și de chirurg, mâni, picioare artificiale, preparate ortopedice, corsete, clistere, irigatore, injectoare pentru organele sexuale femeiești; cearșafuri de pat de gumă pentru copii și lăuze, perini cu aer comprimat, oale de noapte pentru bolnavi, mașini electrice, în sfârșit tot de ce au trebuință bolnavii, medicii, moașele, friseurii să capătă la mine cu prețurile cele mai ieftine.

La dorință trimitem prețuri curente franco și gratis.

de succesori în persoana dlui jude regesc. După ce însă observară, că poziția luată din partea partidului național e serioasă, chibzuiră a săvârși cel mai cuminte lucru de a opune partidului național, pe cel mai popular protopretor ce revese de nou în cerc, dl Perczely Géza, care totodată este și președintele casei de păstrare »Almájana«.

Pentru cel ce nu cunoaște mai de aproape pe acest domn, și referințele în care adusesse cercul Bozovicului cât a stat înainte cu 5—6 ani aici, este greu a înțelege ce fel de luptă trebuia să se întindă pentru a învinge.

În fruntea partidului național pe lângă dl Dr. S. Vladone au stat preoții comunelor și puțini inteligenți, pe când de partea contrară, tot personalul administrativ, județial, și durere cu toți neguțătorii, acei neguțători, înțeleg români, cari atât de mult s'au degradat la rolul de mameluci, că dacă dl protopretor ar cere, dânsii ar scuipa în obraz chiar pe părinții lor. Și ce să mai zicem despre speranța timpului de față, domnii învățători! Văzutu-i-am făcându-se luntre-punte pentru reușita porunței primite.

Grijitu-s'au fericitorii acestei țări, ca bieții măestrii prin asocierea lor legați să fie și aduși de o ață, ce le spânzura la călcăe, pe care călcându-i pot să cadă și așa și aceștia nu s'au lăsat mai pe jos a se oferi pupăză pe colac.

Vorba era, că schimbul dlor protopretori se va face prin luna Decembrie fiind însă pusă alegerea pe 28, dl Perczely a venit încă la 27, și după ce pe la răspântie de atâtea ori corifeii partidului său asaltase asupra bieților țerani, cari pe lângă răspunsuri foarte potrivite au preferit a rămânea curați ca aurul cel mai curat, statornici lângă prepusul lor, ceea ce raportându-se dlui protopretor, dânsul întocmai ca Napoleon punându-se în fața alegătorilor le zise: »Apoi fraților, vreți voi să mă trântiți pe mine« ș. a. la ceea ce Nicolae Ogaș (Aosa) fără incunjur îi răspunde: »Da, nădăjdăm cu voia lui Dumnezeu«.

Pela 10 ore toate voturile erau puse în urnă, iar după 4 ore p. m. numărându-se voturile rezultatul a fost următorul:

Perczely 53 voturi

Dr. S. Vladone 171 voturi.

Rezultatul alegerii comunicându-se alegătorilor afară, lângă care se adunase din Bozovici 500 până 600 de oameni, fu primit cu o deosebită plăcere, care împrejurare sili pe cel ales, a da cuvinte de mulțumire.

Onoare și laudă voauă țărani bravi, din cercul Bozovicului, cari atât de strălucit a-ți ridicat onoarea neamului vostru. Voi a-ți dovedit că glasul poporului este glasul lui Dumnezeu!

Un vecin.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 15 Decembrie 1906.

— **Dela institutul nostru teologic-pedagogic.** Joi s'a ținut la capela dela institutul nostru slujbă d-zeească pentru amintirea marelui mitropolit Șaguna. A servit părintele A. Vesalon și diaconul dr. T. Botiș. Răspunsurile le-a cântat corul seminarial de sub conducerea lui T. Lugojan, de față era P. S. Sa Episcopul, corpul profesoral, învățătorimea, membrii conzistorului și tinerimea studioasă. După serviciu s'a ținut ședința festivă, vorbind însuflețitor prof. S. Secula. S'a citit o interesantă disertație a teologului Sârbu, iar corul a cântat »Româtime mult cerată«.

— **O aniversare.** La 28 Noembrie v. s'au împlinit douăzeci și nouă de ani dela căderea Plevnei, cel mai de seamă fapt vitejesc săvârșit de armata română în războiul pentru Neatârnavare.

Se cade ca în fiecare an această zi, de care este legată cucerirea Neatârnavării României, să fie sărbătorită cu însuflețire.

— **Procesul învățătorului Teuca.** După cum am arătat în alt loc al ziarului nostru inv. Teuca din Tăut a fost osândit la *opt luni temniță de stat și 500 coroane* pentru »agitație« contra *ideii* de stat maghiar.

La alegerile dietale din primăvară inv. Teuca a fost un luptător brav. A lucrat și-a ostănit foarte mult pentru candidatul național din cercul Tinței dr. Aurel Lazar. Candidatul național a căzut, învingătorii însă nu s'au mulțumit numai cu atât, ci ca să înăbușe ori ce deșteptare a românilor de acolo, au aflat de bine să dea în judecată pe apostolii, cari lor li se păreau mai periculoși. Astfel a ajuns pe banca acuzaților și inv. Teuca. L-au învinuit, că a agitat strajnic contra națiunii maghiare, și că în Bel a fir zis poporului adunat să stea neclintit și să voteze cu candidatul naționalist, căci »atunci aici nu va mai fi țară ungurească, ci țară românească până la pustele Aletei din comitatul Aradului. La pertractare a mărturisit, că da, el a însoțit pe candidatul național în turneul său a și ținut vorbire, dar acuza ce i-se aduce nu corespunde adevărului. Acele vorbe el nu le-a zis.

Venczer Gusztáv a spus însă, că Teuca a »agitat« și a zis, că ungurii ademenesc pe români precum ademenesc porcul cu cucuruz.

Subprocurorul dr. Vâry Albert cere pedepsirea acuzatului, că el ca învățător are altă chemare nu a agita ci a îndemna popoarele la dragoste. Dr. A. Lazar ține o vorbire de apărare cu dovezi răsturnătoare în care cere achitarea acuzatului.

Tribunalul însă după o scurtă consfătuire l-a aflat vinovat, l-a pedepsit, și astfel s'a mântuit țara de primejdia, cu care era amenințată din partea lui Teuca.

— **Obrăznicii și calomniile.** Ce-o fi zicând dl Burdea citind în »Temesvári Hirlap« următoarele:

»În cuibul irredentei române, la Caransebeș, unde agitațiunile împotriva țării se produc ca iarba pe câmp«, — etc. etc. (vezi numărul dela 13 Dec.).

Va zice și dsa, că »ăștia-s nărozi!...«

Desigur. Și nici nu sunt cu mintea întreagă când numesc »irredent« orașul reședință a celor mai încercați »patrioți« ce au răsărit din neamul nostru.

Iar furioși sunt perciunații din Timișoara și coreligionarii lor din Caransebeș pentru că în conziliul comunal dl Burdea a propus a se memora inaugurarea statuei M. Sale în protocol și anul acesta slujbașilor să socotească dublu, ca la milenium, ceea ce dl dr. Petru Ionescu numai așa s'a învoit să primească, *dacă pe statuia M. Sale se va pune și inscripție românească!* Un lucru drept acesta. Primarul Bordan n'a vrut să lase a se discuta chestia asta (pentru că nu era la ordinea zilei), dar în cele din urmă tot s'a ales o comisie (Burdea, Bordan, Drăgălina, dr. Ionescu și Pfeiffer) care să discute și să vină cu propunere.

Organul »patrioților« scrie, că orice va decide comisia, inscripție românească n'are să fie! El scrie: »Cei cari mai tare s'au învârtit, la inaugurare, în jurul lui Wekerle și a celorlalți notabili, strănută acum mai tare de inscripția maghiară. Dar toată truda le va fi zadarnică!«

Va să zică, s'a deschis lupta. Care pe care! Acum să-l vedem pe dl Burdea: se dă el bătut în fața cetei »patrioților« (cu 5 pițule), ori va triumfa *dorința granitei?*!

— **Știri personale.** »Prezentul« din București anunță că dl dr. V. Lucaciu este de câteva zile în capitala României.

— **Hirotonire.** P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp a hirotonit întru preot pe Niță Popescu pentru parochia Toracul-mare, și pe Ioan Popovici pentru Almaș, și întru diacon pe Nestor Popa ales preot în Tinca.

— **Nou avocat român.** Din Budapesta ni se scrie că dl dr. Iuliu Luchici a depus luni

censura de avocat. D-sa se va stabili în Ciocova.

Sincere felicitări.

— **Din Basarabia.** Ziarul românesc »Basarabia« din Chișinău, care a împlinit 6 luni de existență în ziua de 26 curent, aduce știrea că în satul Popovea din ținutul Achermanului, s'a întemeiat o bancă pentru țărani. Cărmuirea băncii se compune din preotul satului și de doi țărani.

— **»Poporul«** din Budapesta, foaie scrisă românește dar cu cheltuiala și după porunca stăpânirii ungurești, în numărul său din urmă își ia îndrăzneala să scrie după cum urmează:

«Istoria ne învață, că de câte ori au fost asupriți ungurii, totdeauna au fost asuprite cu ei împreună și naționalitățile. Pe semne, să fii agitator, e lucru bun și folositor. Căci acești domni se fac deputați și trăesc ca peștele în apă. Când se duc între popor, vestesc multe verzi-uscate, amăgind cu vorbe fără rost pe oamenii nepricepători, iar în Dietă taie moși pe groși, stârnind ură pretutindenea; nu pot folosi prin urmare nici cât e negru sub unghie bieților alegători orbiți. A sosit vremea, ca oamenii aceștia, cari sunt dușmani ai patriei și ai poporului, să fie delăturați și prigoniți de guvern fără milă».

Negreșit, că român cu inima caldă și cu mintea senină citește cu scârbă asemeni lucruri.

Dar să ne spună Popa Coresi, care subscrie articolul, sufăr ungurii acum, nu-s stăpâni în dragă voe peste țară? Și să mai spună: bietul popor român pe urma căror partide și deputați sufăr? Cine pune dările pe noi? Nu partidele dela putere? *Și cine luptă cu înverșunare*, chiar acum, în Dietă pentru ușurarea poporului? *Deputații noștri naționaliști.* Iar mai alaltăeri deputatul ungar *kossuthist* Baros János cerea ca să se ia pământurile dela români și în țara asta numai ungurul să fie proprietar? Și pe cine era să-l bată chiar deputații *kossuthiști*, pentru că apăra poporul românesc? Nu pe deputatul român Maniu?

Zadarnic, dar foaia guvernului se năpustește asupra deputaților români, zadarnic guvernul cheltuește 50.000 c. cu foi scrise pe seama naționalităților (ceea ce e lucru dovedit), românii știu cui să creadă și de cine să se ferească.

— **Vapoare scufundate.** Din Tokio se telegrafează, că în urma unei furtuni pe neașteptate mai multe vapoare plecate din Linagare, foarte încărcate, s'au scufundat. Din nouă zeci și cinci pe persoane numai trei-zeci și ci cinci au fost salvate.

Din Cristiana Sund se anunță că vaporul »Tremand« în urma unei furtune de Marți în apropiere de insula Smölen s'a înisipat în apă.

Din unspre-zece marinari șapte s'au înecat, patru au fost scăpați, iar din aceștia a mai murit unul.

— **Profesorul Doyen vindecând cancerul.** Din Paris se vestește, că drul Doyen în zilele trecute a arătat la clinica sa, multor medici și învățați, trei-zeci de bolnavi de cancer, pe cari i-a vindecat după sistemul său propriu.

Foarte interesantă se presintă această împrejurare din cauză că pe o mare parte din acești bolnavi în 1905 Iulie, o comisie de medici i-a examinat și pe două zeci i-a declarat hotărât de foarte gravi, iar pe doi absolut condamnați.

Drul Doyen prin vindecarea lor a dobândit frumoase merite. Savanții chemați: Laucereaux, Huchard, Nettez și ceilalți au văzut cu mirare că un bolnav de cancer pe care în 1901 l'au crezut aproape de moarte, în clinica lui Doyen și-a dobândit sănătatea, și în general comisia din anul trecut examinând bolnavii dela care își luase speranța, în mare parte i-a găsit în stare de esențială îmbuuățătire.

— **Idilă de tren în Italia.** Se scrie: Din Ancona la 6 ore și 23 de minute după amiază a plecat spre Roma trenul mixt. Până la Fal-

Fluidul-Universal

Magazin principal: Farmacia lui Török József, Budapest, Király-utca 12 și Andrássy-ut 25 precum și în cele mai multe farmacii.

vindecă podagra, reuma, catarul (troacna) și influenza, tot felul de dureri de mâni, picioare spate și șele iscate din răceală, mâncărimea, durerea de măsele și cap. Recreează și întărește muschii și nervii, ceea-ce documentează numeroasele epistole recunoscătoare sosite dela medici și privați. O sticlă de un deți costă 1.50 fil., trei bucăți să trimit franco; 6 sticle mici de probă costă 3 coroane; 12 sticle franco 5 coroane. o o o o o o o o o

Să trimit pe lângă ramburs poștal prin FARMACIA „Vörös kereszt“ (crucea roșie) Temesvár.

cona nu s'a întâmplat nimic, aci s'au desprins zece vagoane dela tren. Cei din tren n'au băgat de seamă numai în gara Falcona au văzut lipsa lor. Cele zece vagoane an mers de sine o bucată de drum apoi s'au oprit pe linia deschisă. Cu un sfert de ceas în urmă a plecat din Ancona tot spre Roma trenul accelerat și cu o iuțea nebună deadreptul ar fi năvălit asupra celor zece vagoane.

Călătorii din vagoanele desprinse foarte înspăimântați au dat semnalul de primejdie și astfel au fost legate vagoanele și salvați ei.

O clipă mai lipsea și o groaznică catastrofă ar fi pus capăt acestei întâmplări. Așa cel puțin călătorii au mers cu tren accelerat la locurile de desnațiune.

— **Buni de legați.** »Erdélyi Hirlap« (dela 12 Dec.) a ajuns nu mai știm la al căteleva articol privitor la »nelltirile valahe« dela expoziție.

Cu cât scrie mai mult, cu atât se încălzește mai tare dl Barna Endre. Și, prin urmare, cu atât mai ales bate câmpii. Astfel, a ajuns să scrie:

»Nevrednicilor să li-se ia favorurile;

»Averile ce au răpit, în virtutea dreptului și dreptății să li-se confişte;

»Drepturile excepționale trebuie abrogate...

Toate acestea le scrie la adresa — noastră, a Românilor.

Nu e așa, că ziaristi de aceștia sunt copii de casa nebunilor?!

— **Nebogatov înaintea tribunalului militar.** Tribunalul militar din Petersburg acum pertractează procesul lui Nebogatov, care a fost târât pe banca acuzaților deoarece-ce în lupta maritimă dela Ciusima, s'a predat japonezilor. El a ținut o mișcătoare vorbire de apărare. Intre altele a zis:

— Eu am fost stăpânul vieții sau a morții, eu am fost sufletul întregii afaceri.

La hotărârea mea m'a îndemnat legea și a trebuit să cumpănesc, că oare situația noastră e de o atare natură încât basat pe lege putem să capitulăm? Tunurile de pe corabia »Niculaj« nu erau nici de o treabă, »Orel« era sdruncinat și personalul de pe el era atât de obosit, încât abea putea să mai stee pe picioare, în »Senjadin« nu mai găsiu artilerie. Dușmanul a scufundat cele mai frumoase corăbii ale noastre și o zi am stat fără muniții în fața dușmanului, care trecea pe lângă noi, ca și când ar merge la paradă. Se zice, că câțiva ofițeri s'au împotrivit capitulării. Se poate. Fiește care ofițer e stăpân numai pe viața sa, eu însă aveam să mă îngrijesc de viața alor mai multe suflete rusești. Nu sunt slab de inimă așa fi putut să jertfesc viața și a cincizeci de mii, dacă prin aceasta așa fi putut câștiga un folos cât de mic.

Dar în situația în care ne aflam, nu înțeleg ce ar fi putut fi motivul să constrâng la sinucidere atâta suflet de om. Dacă așa fi zis: Ivanov, să te sinucizi în apă, Petrov, împușcă-te, Nicalaev, sfășie-te în bucăți, s'ar fi supus, dar cu ce drept așa fi dat această poruncă? Eu singur am retras steagul, eu am dat semnul de capitulare. Vorbesc ofițerii de împotrivire. La aceasta zic, eu am fost comandantul, în mâna mea a fost puterea...

Nebogatov a vorbit cu glas tare, era convins că dreptatea e pe partea lui.

După el au fost ascultați matrozii. Unul a mărturisit, că Nebogatov după capitulare a zis următoarele: »Sunt sigur, că mă vor degrada de matroz, dar altcum n'am putut procedea«.

Un ofițer a mărturisit, că tunurile rusești nu erau bune. Plumbii totdeauna explodau înainte de vreme și astfel nu făceau nici o pagubă.

Sub decursul pertractării presidentul tribunalului îl agrăia numai: dl Nebogatov,

— **Concurs.** Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român va da pentru anul școlar 1906—1907 șase *stipendii de câte 300 cor.* din »Fundațiunea Ioan Petran«, pentru șase studenți universitari de naționalitate română, cari urmează la una din facultățile universității din Cluj.

Cererile pentru aceste stipendii se vor înainta comitetului central al Asociațiunii din Sibiu (Nagy-szeben) str. Morii nr. 6, până la 1 Ianuarie st. n. 1907, însoțite de următoarele acte;

a) Certificat de paupertate și

b) Certificat de studiu (îndat cu original s'au în copie legalizată).

Cei împărțișiți de stipendii vor fi ogligați a lua parte la masa studenților academiei din Cluj.

Cererile întrare după terminul de 1 Ianuarie 1907, nu vor fi luate în considerare.

Sibiu din ședința comitetului central al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, ținută în 6 Dec. 1906. *Oct. Tăslăuanu*, secretar. *Iosif Sterca Șuluțu*.

— **Alegere de învățător.** În frunțașă comună, Pilul mare s'a făcut alegere de învățător, Dintre recurenți a fost ales cu totalitatea voturilor dl Teodor Leucuța, abs. și de teologie.

Felicităm pe noul ales și comuna ce a știut foarte bine chipsul, alegând vrednic urmaș în locul merituosului și neprihănitului muncitor, care a fost Ștefan Leucuța.

— **Școalele românești din Macedonia** s'au înscris până în prezent un număr de 500 fii de aromâni și peste 200 de fii de albanezi și turci.

La școala comercială din Salonic sau înscris pentru a urma cursurile primului an, 50 de elevi dintre care 45 sunt macedoneni, restul este naționalități.

Aceste cifre sunt destul de vorbitoare, pentru a arăta progresul ce-l fac școlile românești în departatele văi ale Pindului.

— **Cari sunt anii cei mai critici din viața omului?** Anii 1, 16, 32 și 54. Cea mai mare mortalitate e la vârsta de un an, după aceea natura acordă o pauză de 15 ani. Pe la 32 de ani se ivește iar o perioadă critică pentru sănătatea omului. Când ajungem la 54 de ani dăm din Sciila în Charybda.

Trecând din hopul acesta, avem șansa d'a ne îndruma pe calea vieții până la 80 de ani, d'unde încolo mortalitatea... scade!

— **Sgârcenia la femei.** Acest vițiu, cel mai urit dintre toate viciile, se găsește și la femei ilustre. Astfel soția lui Rossini era d'o sgârcenie chiar puchinoasă.

Lumea elegantă din Paris o cunoștea și cine venea în vizită la dânsa iarna, aducea lemne cu sine. Dacă se întâmpla ca să primească trei vizite, nu puneu în sobă de cât lemnele dela două persoane, restul îl rezerva pentru camera sa de culcat.

— **O lege de măritiș în America.** În Statul Lusiana s'a adus o lege în vârtutea căreia unui tinăr nu-i e permis să facă curte unei fete care n'a împlinit 24 de ani. În genere nu e permis să facă nimeni curte, dacă n'are intențiune de a se căsători. Un văduv care a trecut de etatea de 40 de ani, poate să facă curte unei fete de 18 ani.

Copii născuți din căsătoriile încheiate conform legii sunt crescuți de stat, în cas de sărăcie a părinților lor.

— **Căsătorie americană.** »America« scrie: Dr. Wilburn Buzel, dentist și totodată organist la biserica Methodistă din Port Clinton, s'a căsătorit mai zilele trecute într'un mod de tot galopant.

Pe când cânta la orgă serviciul de seara, îi veni de odată gustul să se insoare. Serviciul era aproape pe terminate, când Ruzell, spre uimirea celor de față, se cobori dela postul său, prinse pe o domnișoară de braț și hai cu ea la altar. Au cerut se fie cununați, ceea-ce s'a și făcut fără întârziere.

Curios este, că organistul numai o singură dată a mai văzut pe mireasa sa cu doi ani în urmă. Din întâmplare a zărit-o acum în biserica și nici una nici două îi șiopti să se căsătorească amândoi. Domnișoara s'a învoit și imediat s'au și cununat.

În timpul cununiei a cântat publicul present, căci organistul era sub cununie.

— **Antidol** este medicamentul cel mai bun contra durerii de cap, migrenă, trocnă. Pentru efectul admirabil a fost premiat la expoziția de igienă din Paris, Londra, Berlin și Bruxela cu medalia de argint. Medicamentul nu trebuie beut, ci pe palmă pus și sorbit. O sticlă de Antidol costă 1'20 cor. Se capătă în toate farmaciile și în laboratorul chemic a lui *Vilmos B. Debreczen*.

— **Nefericire.** Pentru cine e robit cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuște foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul »Am fost bețiv.«

— Când încărunește părul sau barba să întrebuințezi Restorer-ul de păr alui Balla. Detaluri vezi la inserate.

Sunt puține dame, cari n'au să mulțumească vecinica or frumusețea fața moale și curată, cremei de vioarea alui Balla, ce în trei luni seceră cele mai admirabile rezultate. Sute, mii și mii, de epistole de recunoștință. Prețul unui borcan 1 cor. Deslușiri între inserate.

Contra tusei, petelor de ficat și respirație grea cel mai sigur medicament e sirupul de munte pentru pișcă a farmacistului Balla. Efect sigur, recomandat de medici. Descrierea adevărată între inserate.

La umflături din degerare sau la alte boli provenite prin înghețare cel mai sigur medicament, ce alină și vindecă e alifia contra înghețării alui Balla. Prețul unui borcan 1 cor. Detaluri între inserate.

— **Wolf J.**, pantofar de ghete femeiești și bărbătești Arad, strada Weitzer (palatul minorității).

— **Nu mor porcii** nici nu se îmbolnăvesc dacă se întrebuințează pravul pregătit de farmacistul Kun István din Hajduszovat. De aceea se nu pregete nime a cumpăra acest prav. Mai pe larg între inserate.

— **Nu-i nimeni bolnav**, dacă întrebuințează balzamalul *regesc* renumit al farmacistului Gross Nagy Ferencz din Debreczen, ce vindecă pe oricine de dureri de cap, podagră, dureri de dinți și de șele.

— **Săpun de vioarea de Parma.** Sub această numire de câți-va ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de vioare? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare să nu întrebuințeze acest săpun, numai că să-i tindă mână de ajutor pregătitului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil. 3 bucăți 2 cor. 20 fil. Pregătește: Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă. Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drugheria lui Vojtek și Weisz, Lugos în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

Convocare.

Toți aceia, cari au subscris acții pentru banca »Astra«, ce să înființeze în Sasca-montană, sunt invitați și pe aceasta cale la

adunarea generală de constituire

ce se va ținea ie 27 Decembrie st. n. 1906 la 10 ore a. m. în Sasca-montană, — cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul membrilor fondatori despre rezultatul subscrierilor acțiilor și asigurarea capitalului social.

2. Hotărârea asupra înființării societății cu capitalul asigurat prin subscrieri.

3. Stabilirea și votarea statelor societății

4. Denumirea direcțiunii din partea membrilor fondatori și alegerea comitetului de revizuire, pe timp de 3 ani.

5. Darea absolutului membrilor fondatori.

6. Eventuale propuneri.

Sasca-mont., la 10 Dec. st. n. 1906.

pentru membrii fondatori:

Dr. Vasile Meșter,

advocat.

Convocare.

»Găvoșdiana« institut de credit și societate de avans în Ianuarie 17 1907 d. p. la orele 4 va ținea în localitățile institutului din Găvoșdia

Adunare extraordinară.

Obiecte:

1. Raportul anual al direcțiunii și a comitetului de supraveghiere.

2. Votarea absolutului.

3. Desființarea institutului de credit și societății de avans »Găvoșdiana«.

4. Autenticarea protocolului.

Găvoșdia, 15 Dec. 1906.

Alexandru Drimba,

prim-contabil.

Alexandru Murășan,

dir. executiv.

Economie.

Arad, 15 Dec. 1906.

Scumpetea traiului.

(e) Scumpetea traiului, și în deosebi scumpetea de carne, este o chestiune actuală și interesantă foarte însemnată. Regularea acestei chestiuni întinpină, în unele țări, mari probleme. În afară de Ungaria numai în două țări s'au urcat prețurile pentru carne la niveluri cu totul neobicinuite: în *Austria* și *Germania*. În aceste țări din apus, se țin întruniri publice strălucite spre a discuta scumpetea de carne; la noi, în Ungaria mai aproape de orient, și în această chestiune economică nu se face aproape nimica nici din partea publicului, nici din a stăpânirii.

Unele ziare maghiare încep a se agita și a critica fără multă cruțare purtarea guvernului, căutând să expună motivul adevărat pentru care prețul cărnii, în loc d'ă scădea, crește fără încetare. Un ziar din București, al comercianților, după ce constată că guvernul unguresc, în pârinteasca sa înțepire, n'a făcut nimic în interesul reducerii scumpetei de carne, arată cauza acestei neînțelegeri fără păreche, zicând, că actuala stăpânire, care se numește pe sine *stăpânire națională*, este totodată și *agrară*. Tot ce vine câtuși de puțin interesele agrarilor, rămâne în al doilea plan. »Dacă deschidem granița și dăm intrare carnei proaspete din *Carabia*, sau lăsăm să intre vitele din *România* și dacă restrângem exportul... modalitățile acestea vor produce neapărat o micșorare a prețurilor.«

»Dar firește — continuă aceeași foaie — nu mai bucuos să sufere lipsă sute de mii din populațiunea săracă; mai bucuos să emigreze, în urma scumpetei enorme, elementele cele mai capabile de muncă, luând drumul Americii, — numai punga magnaților agrari să nu pătimească; aceasta e astăzi în Ungaria drept, lege și dreptate.«

»Germania, Austria și Ungaria sunt singurele țări în Europa, ba am putea zice că în lumea întreagă« în ce privește scumpetea de care vorbim, »căci numai în țările acestea au luat agrarii astfel de măsuri, care să împedice importul vitelor din străinătate.«

Ca să arătăm mărimea prețurilor și deosebiriile ce există după orașe, dăm și noi câteva date mai jos. Și adică:

În toamna acestui an prețul cărnii de prima calitate (boi îngrășați), pentru o sută de kilograme era în:

Paris	108	mărci,
Londra	92	
Rotterdam	126	»
Copenhaga	120	
Chicago	92	»
Viena	150	
Berlin	172	»
München	182	

În Chicago din America, în Londra sunt prețurile cele mai ieftine, iar în Viena (fiind în țară și în Ungaria) și în Germania avem prețurile cele mai urcate. O scădere ar urma îndată ce s'ar modera taxa vamală pentru import. În Germania se ocupă deja guvernul cu afacerea, și e vorba să se deschidă granița către Olanda, Franța și Belgia.

E poate de interes, să știm că Londra cu case milioane de locuitori e în stare să-și îngrijească trebuințele fără nici o pedecă, și

să vândă carne în abundență, kilogramul cu 27 (douăzeci și șapte) de creițari; — la noi prețul e întreit și împătrit...

Într'un articol apărut de curând în »*Tribuna*« s'a accentuat, că se găsesc unele substanțe vegetale și animale, care pot înlătură nutrirea cu carne. Substanțele acestea n'au decât să conțină *albumină*. Așa sunt bunăoară: *orezul*, *lintea*, *fasolea*, *mazărea* dintre cele mai nutritive; tot asemenea de favorabile din punct de vedere al conținutului albuminos sunt *ouăle* și mai ales *brânza*.

Vegetarianismul prudent nu este prostie. Capacități medicale ne asigură, că două dintre cele mai răspândite boale, și anume: *arterioscleroza* (împetrirea vaselor ce duc sângele dela inimă la celelalte părți ale corpului) și *inflamațiunea mațului orb* (gros) (*Blinddarmentzündung*) — o boală foarte modernă — sunt pricinuite tocmai prin mâncare de carne. — Cel ce se abține dela consumarea zilnică a cărnurilor și se deprinde cu o alimentațiune, unde partea principală o formează ouăle, brânza, vegetalele, acela lucrează în interesul sănătății sale și a bugetului său.

Oamenilor cu profesii sedentare totdeauna li-se poate recomanda un vegetarianism exclusiv. Cîne încearcă, n'are să se căiască.

Bursa de mărfuri și efect. din Budapesta,

Cota oficială pe ziua de 14 Decembrie.

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (100—kg.)	7.40—7.41
Secară pe 1907	6.57—6.58
Orz pe 1907	7.40—7.41
Cucuruz pe 1907	5.17—5.18

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907	7.42—7.43
Secară pe Aprilie 1907	6.59—6.60
Orz pe 1907	7.47—7.48
Cucuruz pe 1907	5.19—5.20

Poșta Administrației.

Stefan Cărăbaș, tomani, Bobda. Am primit 2 cor. pe sem. II. 1906.

Nica Suciul lui Nică, Kuyin. Am primit 2 cor. pe sem. II. 1906.

Stefan Honia, Brazova. Am primit 4 cor. ca abonament până la Iulie 1907. Poeziile dacă's de publicat, publicăm bucuos.

Ioan Buică, Steelton Pa. Abonamentul în America pe un an e 10 cor.

Nicolae Cătană, Hălmașiu. Abonamentul e plătit pe întreg anul 1906.

Pavel Pupu Cacova. Am primit 2 cor. în abonament până la 1 Ianuarie 1907.

Vasilie Sârbu, Sasca. Am primit 2 coroane în abonament. Ziarul ți-l trimitem și mai de parte.

Nicolae Rachici, O.-Rusova. Am primit 2 cor. Abonamentul e plătit până la 15 Iunie 1907.

N. C. Valea-bulzului. Am primit 10 cor. ca abonament până la 1 Ian. 1907.

V'am luat și pe Dvoastră în șirul abonenților la opul »Cantorul bisericesc.«

Ilie Brindas, Kéteghháza. Am primit 2 cor. până la 1 Ianuarie 1907.

Redactor responsabil Sever Bocu.

Editor-proprietar George Nichin.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei«

Românii din Bosnia și Hertegovina în trecut și prezent.

Comunicări făcute »Academiei Române« în ședința din 19 Noemvrie 1904. Adăugate și întregite de Isidor Ieșan.

Se poate căpăta cu prețul de 1 C. 50 f.

Plus 10 fileri porto.

KUN JOZSEF,

giuvaergiu și orologier

ARAD, piața Andrássy nrul 17.

Atragem atențiunea publicului aradan și din provincie a cerceta

Prăvălia mea de juvaerice,

care pentru sezonul Crăciunului e asortată bogat cu articoli de briliant, diamant, de aur și argint.

Fortăre de a cumpăra eschisă!

Prețuri fixe și moderate

Cerând încrederea și spriginul onor. public rămân cu stimă :

KUN JOZSEF,

Oroloage Precisions de buzunare.

ANUNȚ.

Se caută 2 calfe de cojocar, cât de cu grabă să se adreseze. Indată poate căpăta de lucru, în lucrătorea tinărului maiestru Aurel Gojan, cojocar în Poiana. u. p. Karánsebes.

Am fost bețiv în totdeauna până ce n'am folosit medicamentul contra bețurii alui Frankl Azi mă în torc cu scârbă dela orice bețură spirțuoasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în orș și ce bețură spirțuoasă. Sănătății nu-i stricacios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta nicăiri, decât în farmacia lui

FRANKL ANTAL
(Szeged, Felsőváros nr. 20)

DE UNDE SE CUMPERE FIE-CARE ROMÂN?

Hotărât, că numai dela comerciant român! Un comerciant român avem în Arad:

Cornel Santo

în a cărui speerie la »COȘNIȚA CU ALBINE«

din strada Deák Ferencz nrul 23

se pot căpăta articoli proaspeți de tot soiul. Poate servi cu cafea de cea mai bună calitate, de 2 soiuri. ZAHĂR, RUM de CUBA și JAMAICA, diferite soiuri de ceai, toate aceste pe lângă un serviciu prompt se pot căpăta pe lângă cele mai favorabile prețuri. Tot asemenea petrolul veritabil de America. — Despre adevăritatea acelor sus zise, se poate convinge fie-cine deja la o cumpărare cât de mai mică, deci cu stimă cere spriginul Românilor **Cornel Santo.**

„Laboratoire Cosmétique Matilde“

Contra catharelor cele mai învechite a se

ofticeii,

mai folositor e decât ori și ce altele siru-

47 Klgr. cântărea
dl Dr. Gera Atti a din Volo-
sánka, care din tubercu-
losă s'a vindat prin siru-
pul de brad Castillio și de
sirupul Hypophosphát

s'a Ingrășat de 120 Klgr.

pul de brad Cas-
tillio. Alina tu-a, in-
cetează asudările de
peste noapte, paten-
tează apetitul bolna-
vului, încetează seni-
parea de sânge. Pre-
țul unei sticle 2 cor.
40 fil. In casuri de
tot grave și pilulile
„Guajacolin“ o
cutie 4 cor.

Pentru anemici,
femei în galbi-
nare, pe cari ii
doare foarte mult
mijlocul spatelor,
cărora le slăbesc pu-
terile la un lucu
bagatel, pe cari con-
secvent ii doare ca-

pul slabilor, cari doresc că se ingrașe și in-
t rească, cel mai bun medicament e „SYR
HYPOPHOSPH. Co KUN“, recomandat
de mai mulți medici. O sticlă 2 cor. 40 fil.

Epistole de recunoștință în schimbul tim-
brelor de timetere pot da ori și cui.

Iată câteva:

On. Dn Kun István în Hajduszovát. Sirupul de
brad Castillio al Dtae a folosit foarte ficeci mele
bolnavă de consumțiune, rog cu reintoarcerea poștei
incă două sticle. Nandrassy D. Mihály, preot, com.
Gömör, Restér, u.p. Ochtina.

On. Dle! Lucrurilor publicate în ziar nu le-am dat
crezământ până acum, dar de când am comandat dela
Dta siripul Hypophosphat, recunosc că și in ce-
nusă se găsește mărghitar. Ori și cui pot reco-
manda cu conștiința liniștită medicamentele D-
voastre. — Dzeu să te trăiască, ca să poți lucra
pentru binele omenimei etc. Alexandru Gera,
preot gr.-or., conducătorul domeniului episc., Beiuș.

Fără mercuriu și plumb! Nesticăcios!

Doamnelor!

Da, a doriți o față curată, fru-
moasă și rumenă să-ții dela-
turi pistrii, petele de ficat,
so întrebuințați

CREMA-ALIFIA-
SAPUNUL PUDRA
MATILD
1 coroață.
1 cor. 60 f.
80 fileri.
1 coroață.

Dacă nu folosește, prețul se retrimite!

Nu mai mor porcii!

Pravul de porci (scutit prin lege și sprijinit pe
stat) este o in-
venție epocală
pentru econo-
mii. Cine o in-
trebuințează
după indrumă-
rile prescrie:
porcul scapă
și de boala
cea mai pri-
mejdioasă și
că cele scrisă
nu formează
reclamă, mă
indătoresc se
dau prețul
pentru fiecare
porc mort, da-
că întrebuin-
tând acest prav,
porcul totuși o murit. — O
cutie 2 coroane.

Se capătă
la farmacistul KUN ISTVÁN
laboratoriu de medicamente cosmetice
„Laboratoire cosmétique MATILDE“ (intemeiat
după modelul celui din Paris la 1895 în Budapesta)
HAJDUSZOVÁT 3a (lângă Debreczen).

ANUNȚURI

primește pe lângă prețuri moderate
Administrația »Tribunei« din Arad.

Inoire extravagantă LA CUSUTUL DE HAINE

St. Doamnă!

Inainte de Ți-ai coase haine, fă o încercare la mine, Voi arăta onoratului public de dame, că pe lângă preț ieftin, încă se poate săvârși lucru cu gust, elegant și fin.

Cusutul:
Unui fason întreg 5 fl.
Un costum 7 fl.
Costum negligé 2 fl.
Blous 2 fl.

Cu deosebită stimă

ÖZV. PERIN MIRONNÉ,
strada Kossuth nr. 68.

P. J.

Avem onoare a anunța prea on. public și
mult stimaiilor nostri mușterii, că din cauza mă-
ririi chiriei ne-am mutat prăvălia, care am av-
vut-o mai mult de 25 de ani în Piața Andrassy
nr. 20, în palatul Fischer Eliz.

în strada Jozsef főherczeg nr. 11.
casa MULLER (colț cu strada Karo ină).

Din cauza, că avem un local închiriat cu
mult mai ieftin ca cel de până acum suntem în
plăcuta poziție de a servi pe on. noastră cliența
cu prețuri și mai convenabile ca până acum.

Atragem atențiunea prea on. public asupra
firmei noastre, sortată bogat cu toate cele de
lipsă și îl rugăm să ne onoreze cu vizita lui
prețioasă și a ne însărcina cu binevoitoarele lui
comande și semnăm

cu cea mai mare stimă:

Kilényi G. és T-sa

»La plumbul vânăț« — József főherczeg-ut nr 11.

INTEMEIAT LA 1850.

PIANE

Intre plăcerile vieții familiare, fără îndoiială se
ține și pianul, ce în magazinul meu găsește în
forme noi, dela 700 cor. în sus, iar cele folo-
site dela 200 cor începând.

Folosirea de
pian, pe lună 8
cor. Locuirea pi-
anelor în pro-
vincie și în loc o
indeplinește prin
adjutantul meu
de specialitate.

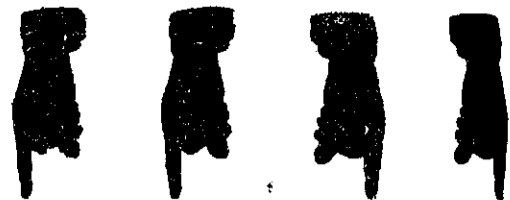
În biblioteca mea de împrumutare
in care se găsesc opuri literare în limba maghia-
ră, germană și franceză în cel mai mare schimb
Prețul de cetit pe lună 1 cor., iar după volum
8 fileri.

KRISPIN JÓZSEF

ARAD, Deák Ferencz-u. 28.

la administrația »Tribunei« să află de vânzare
următoarele cărți:

- „La Roma“ de Russu Șiriau Cor. 2.— plus 10 fl. port.
- „Povestiri și schițe“ de S. Secula 1.— „ 5 „
- „Nuvele“ de Emil Zola Cor. 0.40 „ 5 „
- „Școlarul declamator“ „ 0.50 „ 5 „
- „Stropi de roană“ „ 1.— „ 10 „
- „Anr“ Const. Hodoș „ 1.50 „ 10 „
- „Telegrama“ farză în 3 acte „ 0.80 „ 3 „
- „Amicul Poporului“ T. Vuculescu „ 1.— „ 10 „

GROSZ NAGY FERENCZ

farmacie și laborator
de articole cosmetice

DEBRECZEN, colțul străzii Șa

recomandă cele mai renumite medicamente ale sale.

132 de ani cu bun renume!!

Hajdusági
Bajuszpodró.

Pomadă de mustață DE HAJDUSÁGI!

Mustața e frumoasă
dacă întrebuințați

pomada Hajdusági

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea
țelor, pregătită din materie neunsuroasă. Elu-
se vede foarte lute și cu siguranță. Scuti
lege. Un borcan 50 fil. Prin poșta se trimite
3 borcane cu 2.15 Cor. Pe lângă rambursă
3 borcane cu 2.15 Cor.

Mai mulți de o mie de medici renumiți
comandă și comandă pacienților

Balzul reșex

contra podagrei și a reumă
recunoscut mai bun medicament de
treaga lume.

O sticlă 2 cor. In provincie 2 cor. 50 fil. 3 sticle 6 cor. 65 fil.
lângă rambursă gratuit. Medicament îngăduit de către ministrul de inter.

CREMA FÁY.

O mare bucurie poate fi pentru dame, că in
ventat un medicament, unicul, ce nu-i strică
pentru pielea feței.

Știind că toate alifiiile de până-acum pentru înfrumusețarea feței
stricăcioasă, după multă străduință mi-a succed, se inventez un medi-
ment nesticăcios. Nu conține mercurul, prin urmare:

- Crema Fáy e unica nesticăciosă contra pișturilor, și
filor și alte boale de piele.
- Crema Fáy dealătură ori ce beșicătură, peclugni
ce pată.
- Crema Fáy face să dispară șbărețurile, fața pielii o face
fină și mai curată.
- Crema Fáy nu conține nici plumb nici mercurul, și
nu e stricăcioasă.
- Crema Fáy nu conține materii usuroase, e în formă de spumă
cu miros plăcut și nu face să lucească fața.
- Crema Fáy se poate folosi și ziua, deoarece nu conține
soare și suplinește bine pudra.

Un borcan de CREMA FÁY 1 cor. Săpunul Crema Fáy, regala
punurilor de toaletă: 1 cor.

Pudra Fáy

întrebuințată cu crema cu tot redă feței o culoare
frumoasă, purpurie. O cutie 1 cor.

Pentru sulemenirea feței
corespond trei culori, de
și roșie închis nrul 13, deci la comanda rog să vă provocați la număr.
Acestea alifii sunt atât de naturale, încât ori cine le poate întrebuința
se observa însă. — Un borcan 4 cor.

Apă de pistui. Cel mai bun medicament pentru delatură
pistruilor efect admirabil, căci îndată redă
culoare curată, și nu-i stricăcios. Prețul unei sticle 1 cor. 20 fil. în
de fiară pentru aceasta apă 80 fileri.

Medicament pentru vopsirea părului
brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndejuns, și
răl sau mustața o lună să aibă culoarea ce-o dorește. Nu înaspreș
rul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor.
e de ajuns pe-un an întreg.

Picturile Senega pentru piept. (Contra tusei și
astmei.) — Iamă
deosebi pe vremea, când e noros mulți sufar din tuse, respinare
gulață, astmă, nădușeală etc. Aceste boale îl istoneș pe om în
grad, că de multeori abea poate să doarmă, asudă, are dureri de ca-
spate. De toate acestea se poate mântui ușor, dacă întrebuințează Pic-
turile Senega pentru piept. Prețul unei sticle 1 cor. 40 fil.

Blenorrhin este cel mai bun medicament pentru boala vene-
rească atât la bărbați cât și la femei. In o săptămână
deplină însănătoșare chiar și la morburile vechi. Mare discre-
pe din afară cu inscripție „Coloniale“. Prețul unei sticle cu cele necesare
ce ajunge se vindece pe femeie sau bărbat, 3 cor. 50 fil.

Pilule Resanguin, unicul medicament in caz de neregularitate
periodică, la dureri ascunse și la rici-
de acest soi. Inceată durerile, la moment redă sănătatea. — Un
borcan 2 coroane.

Picături indiane pentru dinți alui NAGY. Frech
ginginele cu ele, de
rerile de dinți provenite din ori ce cauză, încetează la moment. O sticlă
70 de fil.

FARMACIA

GROSZ NAGY FERENCZ DEBRECZEN.

La toate comanda le livrarea se face cu reintoarcerea poștei
in întreaga țară.